

FONAMENTACIÓ
CAMPANYA INSTITUCIONAL 2014-2017

PRESENTACIÓ

La Campanya institucional que es desenvoluparà en el període 2014-2017 té com a tema:

ESTIMA I VIU LA JUSTÍCIA

La campanya va acompanyada d'un lema comú per als tres anys i per a cada any hi haurà un sub-lema que centrarà els continguts dels missatges i materials de sensibilització. A continuació presentem els eixos de cadascun d'aquests anys mitjançant l'eix que orientarà cada període.

2014-2015. Aquest primer any se centra en la persona i en els drets perduts que han fet aflorar nous rostres de pobresa: **«Què has fet amb el teu germà!»** (Gn 4, 9). Qui és l'altre, qui és la persona per a nosaltres; la persona i la seva dignitat; com acompanyem, cuidem, què necessita l'altre... la persona com a centre, la fraternitat que ens interpel·la. La pèrdua de drets. La nostra resposta davant el patiment de l'altre. «¿Que potser sóc el guardià del meu germà?» (Gn 4, 9) vs. «La resposta del bon samarità» (Lc 10, 25-37).

2015-2016. Segon any: **«Practica la justícia»**, parafrasejant Miquees, «practica la justícia, estima la bondat, comporta't humilment amb el teu Déu» (Mi 6, 8). Que, des de Càritas, significa practicar la justícia, practicar el dret. Ens centrariem en l'acció directa, en l'acció transformadora, la denúncia profètica.

2016-2017. Tercer any: **«Cridats a ser en comú»**. Centralitat de la comunitat, del compromís, de la participació. L'amor transcendeix, supera la justícia, es fa comunitat i construeix comunitat. Una comunitat que es posa en marxa, a contracorrent, que amb les obres que fa dona testimoni de la seva fe, amb la seva manera de fer i ser. Sal i llum.

A continuació desenvolupem la proposta de Fonamentació que sustentarà el desenvolupament dels continguts de la propera campanya.

ESTIMA I VIU LA JUSTÍCIA

«Vosaltres, busqueu primer el Regne de Déu i fer el que ell té per just, i tot això us ho donarà de més a més» (Mt 6, 33)

Davant la urgència de la realitat en què vivim, sovint oblidem on estem, per què i per a què hi som, oblidem la font de la nostra missió i identitat que alimenta el sentit de la nostra acció. El Model d'Acció Social de Càritas (MAS) és el nostre full de ruta, sustenta el nostre ser i el nostre fer, la nostra identitat i acció, mostra el camí per encarnar la Bona Notícia en el temps d'avui.

La nostra època està marcada per la fam i les desigualtats socials. L'exclusió de les persones i les famílies més pobres creix de manera escandalosa davant una cultura del malbaratament i del consum que s'ha globalitzat de forma vertiginosa, mentre resta valor a la vida humana i al significat de la seva dignitat.

La dignitat de les persones, en tant que filles de Déu, és el valor principal que sustenta la nostra dignitat i acció. Les persones són un fi en elles mateixes i la dignitat és inseparable del fet mateix de viure. Som éssers humans dotats de potencialitats, i tots som responsables i tenim capacitats per recrear el món a imatge del Déu que ens ha creat. «En descobrir-se estimat per Déu, l'home comprèn la pròpia dignitat transcendent, aprèn a no acontentar-se de si i a anar a trobar l'altre en una xarxa de relacions cada vegada més autènticament humanes.»¹

L'home, la dona, porten al seu interior el desig profund d'una vida plena, feliç i, amb aquest desig, l'anhel d'una fraternitat universal que ens convida a la comunió amb els altres, a la trobada i a l'acolliment, a descobrir-nos part d'una família comuna. Aquesta família humana de la qual som part

habita una mateixa Terra, planeta i casa de tots, i comparteix un destí comú. Malgrat la diversitat d'ètnies, societats i cultures, portem en la memòria de la nostra identitat la vocació de formar una comunitat de germans que s'acullen recíprocament i que es preocupen els uns dels altres.

Tanmateix, la història de la nostra existència ens mostra les petjades de l'oblit continuat i permanent d'aquesta vocació, i avui ens arrossega pel corrent de la «globalització de la indiferència», que sense que ens n'adonem normalitza el patiment de l'altre i ens el serveix «a la carta» a través de qualsevol mitjà de comunicació.

El fenomen de la globalització, protagonista del nostre temps, ens acosta als altres, però no ens en fa germans.² Encara més, les nombroses situacions de desigualtat, de pobresa i d'injustícia revelen una manca profunda de fraternitat, a més d'una manca de cultura de la solidaritat.

Càritas, a través de les últimes campanyes institucionals, ha anunciat a manera de veu que clama en el desert un canvi d'època i de model social que solament és possible des d'un canvi pregon de consciència de les persones, de la societat. La campanya «**Una societat amb valors és una societat amb futur**» anunciava ja als inicis de la crisi econòmica, social i financera, la importància de reorientar els valors de la nostra societat, personals i col·lectius, per construir una societat amb un horitzó arrelat en els valors universals del respecte a la diversitat, la gratuïtat, la comunió, la fraternitat... i acabava transmetent un missatge directe a la persona: «Les coses importants nei-

¹ Compendi de la Doctrina Social de l'Església (DSE), 4.

² Cf. Caritas in veritate (CIV), 19.

«xen del cor», volent deixar clar que una societat solament té futur si enfonsa les arrels en la persona i en el llenguatge comú universal del cor, que ens identifica com a éssers humans, tots iguals en drets i en dignitat.

La campanya **«Viu senzillament perquè altres, senzillament, puguin viure»** ha volgut fer un pas més proposant pautes i claus per a un model de societat alternatiu i a contracorrent de les conductes que orienten la nostra forma de viure pel que fa al desenvolupament i sostenibilitat del planeta, l'economia de la gratuïtat, la nostra relació amb la feina i el model de convivència amb què posàvem en qüestió l'ús del temps, del lleure, els nostres hàbits de consum i la qualitat de les nostres relacions socials. Aquesta campanya ha significat una invitació rotunda a replantejar-nos la vida des de la senzillesa i la llibertat, que ens permeten dignificar la nostra vida depenent dels béns materials per fer possible la dignitat de les persones que no en tenen, que ni tan sols poden accedir als drets més elementals per, senzillament, viure amb dignitat.

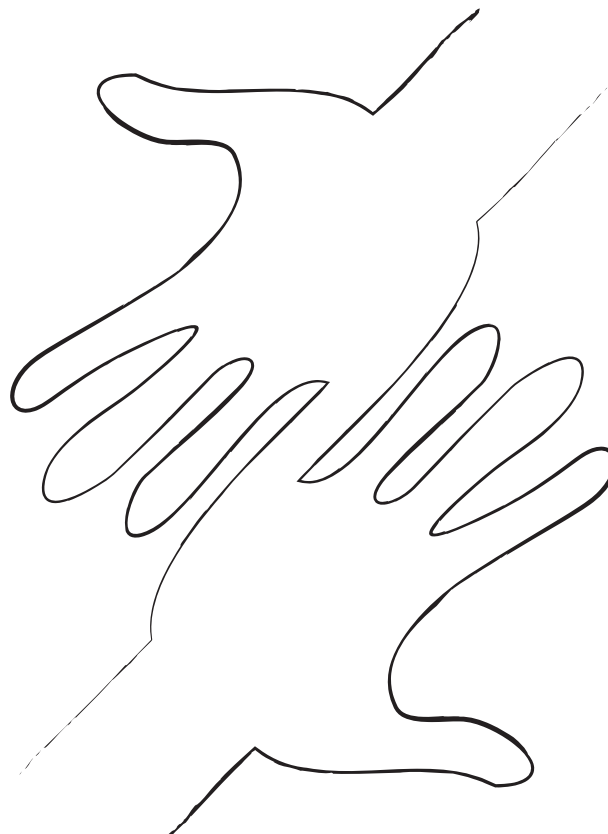
I hem volgut tancar aquesta campanya en clau d'Esperança, donant testimoni que aquest canvi de mentalitat, de consciència, aquest tornar a la senzillesa que ens fa més persones, més fraternes, és aquí entre nosaltres. Aquesta esperança viu en cada persona, en cada ésser humà d'arreu del món, però sobretot viu en els més pobres, en els exclosos, en els fracassats que conviuen amb nosaltres des dels marges del camí, i només podem descobrir-la, aquesta esperança, si construïm espais comuns amb ells (els exclosos, els fracassats, els més pobres) i des d'ells.

S'acosta el 2015, un any ple de reptes, vertader punt d'inflexió per avaluar un inici de segle convuls i incert. Els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, la campanya de lluita contra la fam «Aliments per a tothom», la campanya europea «Cap persona sense llar» —de la qual som un actiu principal—, que demana habitatge digne i

drets humans per a les persones sense llar, són algunes de les assignatures que probablement no passaran l'examen. L'augment imparable de la pobresa i la fam s'ha instal·lat en les nostres societats del nord i del sud, escalfant un caldo de cultiu explosiu per a l'augment de la desigualtat, la violència, la malaltia...

Davant aquesta realitat que ens toca viure, els cristians d'arreu de la Terra estem cridats a fer possible l'esperança del Regne de Déu enmig del dolor del seu Poble. I l'esperança només pot ser possible quan totes les persones ens mirem les unes a les altres vestides de la mateixa dignitat que ens configura homes i dones integrants d'una família humana comuna, per damunt de creences, ideologies, ètnies, llengües, cultures, i siguem capaços de restablir la relació entre nosaltres i el món des de l'amor i la justícia.

És el moment de tornar a les fonts, a les arrels de la nostra essència i identitat, per recordar-les i actuar en conseqüència.

AL PRINCIPI, EXISTIA... LA DIGNITAT

La persona, en tant que posseïdora de la màxima dignitat possible, en tant que ésser integral i social i en procés de fer-se en la societat i de fer societat, esdevé eix i centre fonamental de la nostra acció (Model d'Acció Social [MAS], 8 www.caritasbv.cat/docs/M_accion_social.pdf).

«Perquè ha estat creat a imatge de Déu, l'individu humà té la dignitat de persona, no és sols una cosa qualsevol, sinó algú. És capaç de conèixer-se, de posseir-se i de donar-se lliurement i entrar en comunió amb altres persones. És cridat, per gràcia, a una aliança amb el seu Creador, a oferir-li una resposta de fe i d'amor que ningú més no pot donar en lloc seu.»³

La persona és *algú* i està dotada de potencialitats i capacitats, encara que no totes estan desenvolupades o bé es troben condicionades per la realitat de l'entorn en què viu. És un ésser social que viu bolcat a l'altre, a qui veu com a reflex de si mateix, de naturalesa idèntica, dotat d'intel·ligència i lliure albir, amb la mateixa dignitat.

«Només el reconeixement de la dignitat humana fa possible el creixement comú i personal de tothom (cf. Jm 2, 19)».⁴

«A la igualtat en el reconeixement de la dignitat de cada home i de cada poble, ha de correspondre la consciència que la dignitat humana només podrà ser custodiada i promoguda de manera comunitària per part de tota la humanitat. Solament

amb l'acció concorde dels homes i dels pobles interessats sincerament en el bé de tots els altres, es pot atènyer una autèntica fraternitat universal; al contrari, la permanència de condicions de gravíssima disparitat i desigualtat empobreix a tothom.»⁵

La Declaració Universal dels Drets Humans, en el seu article 1r, recull el deure de fraternitat com un principi que posa les bases de la dignitat de totes les persones: «Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets. Són dotats de raó i de consciència, i han de comportar-se frater­nalment els uns amb els altres».

Pau VI, a l'encíclica *Populorum progressio*, no solament parla de fraternitat entre les persones, sinó també entre les nacions, entre les quals ha de regnar un esperit de fraternitat sostingut en tres aspectes: el deure de la solidaritat, el deure de la justícia social i el deure de la caritat.

Reconèixer que «la rel dels drets de l'home s'ha de buscar en la dignitat que pertany a tot ésser humà»⁶ ens situa en el *bon camí* per restaurar la dignitat humana perduda.

³ Catecisme de l'Església Catòlica, 357.

⁴ DSE, 145.

⁵ Ibidem.

⁶ DSE, 152.

QUÈ HAS FET AMB EL TEU GERMÀ?

«La caritat entesa com la realització de l'amor de Déu, i l'amor com a experiència profunda de l'humà que es realitza en la justícia i es transcendeix en la caritat, esdevenen la motivació fonamental per a la nostra acció» (MAS, p. 10).

«Ell ens estimà primer».⁷ Com diu el papa Francesc en la seva exhortació *Evangelii gaudium*: «L'acceptació del primer anunci, que invita a deixar-se estimar per Déu i a estimar-lo amb l'amor que Ell mateix ens comunica, provoca en la vida de la persona i en les seves accions una primera i fonamental reacció: desitjar, buscar i cuidar el bé dels altres».⁸

Aquesta experiència és la que ens possibilita i habilita per estimar, per sortir de nosaltres i obrir els ulls i el cor per anar a trobar tot allò creat, i en especial l'ésser humà. És el motor que ens impulsa a *fixar-nos* en allò que passa al voltant nostre i en allò pel que passen moltes persones del nostre entorn. Com expressa Vicente Altaba,⁹ és la crida a observar bé, a estar atents, a mirar conscientment, a adonar-nos de la realitat social, econòmica i política que ens envolta, perquè hi podem sentir la remor de Déu que se'ns manifesta i parla en les seves criatures i en el que el Concili Vaticà anomenà «*els signes dels temps*».¹⁰

Avui aquests signes clamen al cel com la sang vesada per Caim i ens interpel·len: «*On és el teu germà. Què has fet*».¹¹ «Tot allò que fèieu a un d'aquests germans meus més petits, a mi m'ho fèieu (Mt 25, 40). El que fem als altres té una dimensió transcendent: «Tal com mesureu sereu mesurats» (Mt 7, 2).

⁷ Jn 13, 34.

⁸ *Evangelii gaudium* (EG), 178.

⁹ VICENTE ALTABA: *La espiritualidad que nos anima en la acción caritativa y social*.

¹⁰ *Gaudium et spes* (GS), 4.

¹¹ Gn 4, 9-10.

Tenim la llibertat d'elegir: respondre a la nostra vocació de fraternitat, tot mantenint el vincle de reciprocitat i de comunió, o trair-la, tot deixant pas a l'egoisme i a la indiferència en la nostra vida.

Però és difícil mirar cap a una altra banda. No podem viure aliens al drama dels prop de sis milions de persones que no tenen feina, als ERE o als tancaments de centenars d'empreses, als joves exclosos del mercat de treball i amb un futur ben incert, a les 1.770.000 famílies que tenen tots els membres a l'atur i que no arriben a final de mes, amb ben poques possibilitats de procurar l'aliment bàsic per als fills.

És impossible no sentir-hi, no escoltar, no veure-hi. La resposta de Caim: «*¿Que potser sóc el guardià del meu germà?*» (Gn 4, 9), es converteix avui en una pregunta homicida que ens ha d'interpel·lar perquè ens fa còmplices. La nostra dignitat humana no ens permet ocupar-nos només de les nostres coses, ni restar indiferents davant el malbaratament dels poderosos i la fam dels pobres.¹² Avui, també, al cap de milers d'anys, el dolor del poble de Déu, el dolor de la gran família humana arriba a nosaltres com a Moisès: «Ara, doncs, jo t'envio al faraó; vés-hi i fes sortir d'Egipte els israelites, el meu poble».¹³

Ha arribat el moment de *commoure'ns i moure'ns*, de sortir de la nostra terra, de casa, cap a una altra terra de pau i prosperitat, cap a una altra casa que

¹² El 20 per cent de la població més rica de l'Estat espanyol concentra 7,5 més riquesa que el 20 per cent més pobre (*VIII Informe del Observatorio de la Realidad Social*, Equipo Estudios Cáritas Española, octubre 2013).

¹³ Ex 3, 10.

sigui llar de comunió; abans d'arribar-hi haurem de carregar els uns amb els altres, acompanyar-nos i acollir-nos, i estar disposats a transitar camins i llenguatges nous de justícia, austeritat, treball i benestar per a tothom, més enllà dels nostres interessos personals i individuals.

Sóc guardià del meu germà, sóc guardià dels seus drets, dels nostres, dels que ens fan **persona**. Sense els drets humans no podem obrir la porta d'un ordre civil d'acord amb la dignitat humana.

Tots som guardians de la veritat, de la llibertat, de la justícia, de l'amor.

Tots estem convocats per Déu a viure la fraternitat, la taula compartida, construint i rehabilitant la vida des d'una nova manera de relació amb l'altre.

*Perquè l'exercici universal de la dignitat humana és possible (V. Renes), estem cridats a viure amb una mirada alternativa, creadora, que és capaç de fer possible l'impossible.*¹⁴

¹⁴ GONZÁLEZ BUELTA, B.

PRACTICA LA JUSTÍCIA

«L'amor cristià al proïsme i l'amor cristià a la justícia no es poden separar. Perquè l'amor implica una exigència de la justícia, és a dir, el reconeixement de la dignitat i dels drets del proïsme» (Sínode dels Bisbes, 1971).

Com recull el *Model d'Acció Social*, l'amor es realitza en la història, no és solament futur. Es concreta en l'establiment de les relacions humanes regides per la justícia, el bé comú i el destí universal dels béns i els altres principis de la doctrina social de l'Església.

El Déu cristià és el Déu que ens crida a construir la fraternitat al món practicant la justícia i defensant-la fins al punt que creure en Déu és practicar la justícia i exigir-la. Per això, conculcar la justícia esdevé negociació de Déu mateix.¹⁵

A Càritas treballem per la justícia, com diu el nostre lema. Primer de tot la justícia. Cal donar a cadascú «el que és seu», el que li correspon en justícia, i no pas donar per caritat el que es deu en justícia.¹⁶ La justícia és la primera exigència de la caritat. Estimar el proïsme significa respectar amb els fets el proïsme en la seva dignitat personal i en els seus drets inalienables (...).¹⁷

Diem justícia i ens referim a «la voluntat constant i permanent de donar a cadascú el que és seu» (Ulpià). Donar a cadascú el que és seu significa donar a cadascú allò a què té dret, allò que necessita per viure amb dignitat, és a dir, «cal satisfer primer de tot les exigències de la justícia, de manera que no s'ofereixi com a ajuda de caritat el que ja es deu a títol de justícia» (Sant Joan Crisòstom). Les primeres comunitats cristianes donen testimoniatge d'aquesta forma d'actuar: «La multitud dels creients tenia un sol cor i una sola ànima, i

cap d'ells no considerava com a propis els béns que posseïa (...) Ningú d'entre ells no vivia en la indigència, perquè tot (...) era distribuït segons les necessitats de cadascú» (cf. Ac 4, 32-35).

Hi ha uns béns de justícia segons la pertinença a una mateixa humanitat. Són uns «*mínims de justícia*» que permeten la vida humana. Sense ells, la vida no és viable: aliments, habitatge, vestit, feina, participació... Aquests béns no es poden mercantilitzar i han de ser garantits per les institucions públiques (V. Renes). Per això, les persones, i en concret les cristianes, no podem inhibir-nos de fer possible la justícia en la nostra realitat. «Si algú que posseeix béns en aquest món veu el seu germà que passa necessitat i li tanca les entranyes, com pot habitar dintre d'ell l'amor de Déu? (1Jn 3, 17).

«Déu ha destinat la terra i tot el que conté per a ús de tots els homes i de tots els pobles, de manera que els béns creats han d'arribar a tots de forma justa, segons la regla de la justícia, inseparable de la caritat.»¹⁸

El desenvolupament integral de l'home no pot realitzar-se sense el desenvolupament solidari de la humanitat.¹⁹ Per assolir l'objectiu, és imprescindible posar en joc tres deures: *deure de solidaritat*, en l'ajuda que les nacions riques han d'aportar als països en vies de desenvolupament; *deure de justícia social*, corregint les relacions comercials defectuoses entre els pobles forts i els dèbils; *deure de caritat universal*, per la promoció d'un món més

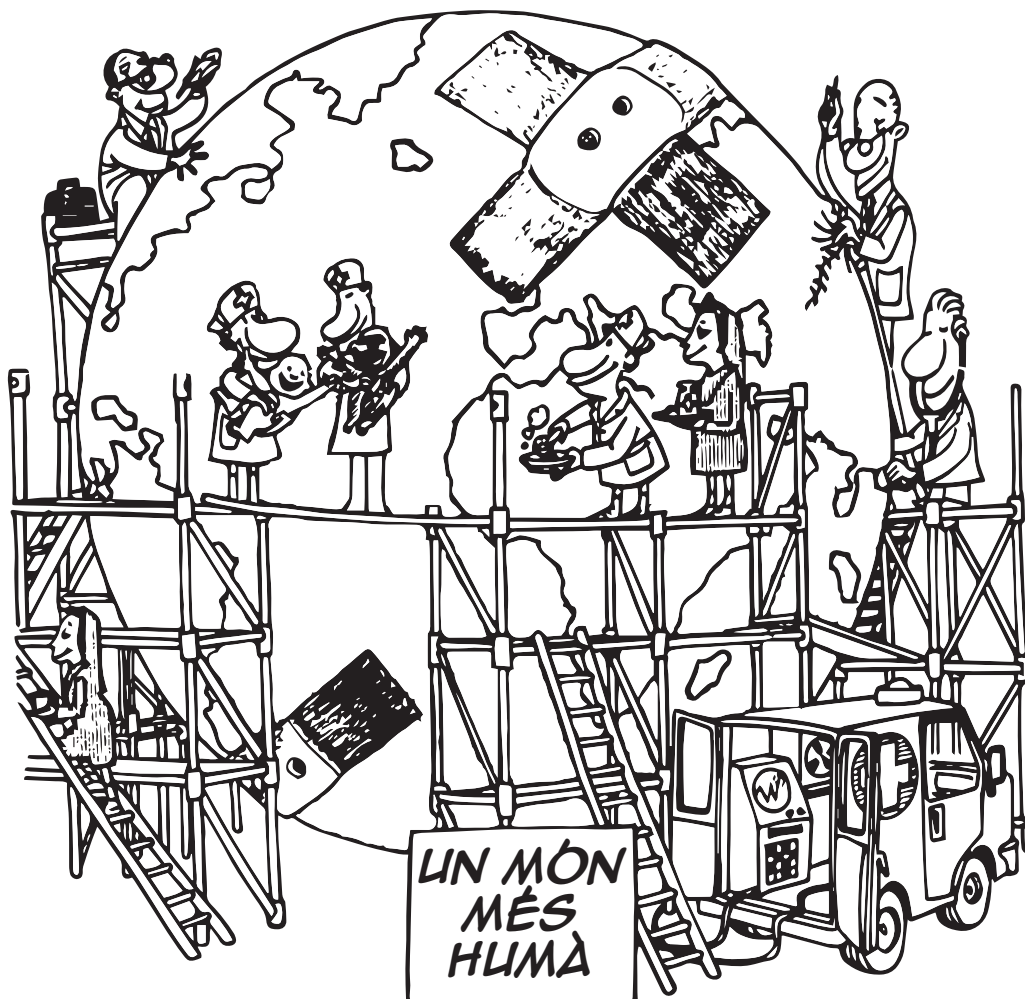
¹⁵ Cf. Dt 10, 18; 19, 15; Am 5, 2-14; Is 1, 17; Jr 22, 16; 1Jn 2, 29; 3, 10; Jm 3, 18.

¹⁶ Cf. *Deu caritas est* (DCE) 27, 29; CIV 6; IP 48.50.

¹⁷ ALFARO, J. (1973): *Cristianismo y justicia*, PPC.

¹⁸ GS, 69

¹⁹ *Populorum progressio* (PP), 43.

humà per a tothom en el qual tothom doni i rebi sense que el progrés dels uns sigui un obstacle per al desenvolupament dels altres.²⁰

Francesc ens recordarà també que la mateixa solidaritat ha de viure's com la decisió de tornar al pobre el qui li pertany i defensar els seus drets. (Cf. EG 189-190.)

L'ordre i el desenvolupament social dependrà del compliment responsable per part de les persones de tots els seus deures, per fruit igualment dels

drets que li corresponen, però no serà possible assolir-ho si no posem en pràctica els principis de la veritat, la justícia i l'amor als altres.

Es tracta d'adoptar un estil de vida que ens condueixi a ser «agents de transformació en tots els àmbits: personals, laborals, familiars, als barris i en tots els espais de convivència que hi trobem».²¹ La coherència entre vida i pensament i acció és el que alimenta el vertader *compromís amb la transformació* del nostre món, prenent partit per les persones i les seves vides, per les realitats injustes

²⁰ PP, 44.

²¹ ABRIL, A. (2012): *Presencia profética de Cáritas en el contexto actual*, Madrid, p. 35.

que estem cridats a eradicar. Així «(...) els hàbits de solidaritat, quan es fan carn, obren camí a altres transformacions estructurals i les fan possibles».²²

Aquest compromís va de la mà de la *denúncia profètica* que demana conèixer i discernir les realitats de pobresa i marginació i les seves causes, i ens porta a separar-nos d'una complaença que sovint ens conforta i passa a ser part activa en la denúncia i lluita contra la injustícia i en la defensa dels drets de l'altre. Aquesta denúncia exercida a la llum de l'Evangeli neix de la compassió per

i amb l'altre, de sentir el seu dolor com si fos el meu dolor, i va més enllà de la condemna d'uns fets o comportaments. Implica un anunci, un camí de propostes alliberadores en què es compleixen de nou les paraules de profeta Isaïes: «L'Esperit del Senyor, Déu sobirà, reposa sobre meu (...). M'ha enviat a portar la bona nova als pobres, a curar els cors desfets, a proclamar als captius la llibertat...».²³

Aquests principis ens porten a fer possible el bé comú per a tothom, i custodiar-lo, seguint el cri-

²² EG, 189.

²³ Is 61, 1-2.

teri d'universalitat. «Per la dita raó, l'home, usant de tals béns, ha de considerar les coses exteriors que legítimament posseeix, no solament com a pròpies seves, sinó també com a comunes, en el sentit que puguin ser profitoses, no sols per a ell sinó també per als altres.»²⁴

El bé comú «no consisteix en la simple suma dels béns particulars de cada subjecte del cos social. Essent de tots i de cadascun, és i roman comú, perquè és indivisible i perquè solament plegats és possible assolir-lo, acréixer-lo i custodiar-lo.»²⁵

«Això ens obliga a posar el centre d'atenció no en el benestar de la majoria, sinó preferencialment en qui pateix les conseqüències d'un ordre socioeconòmic manifestament injust, onsevulla que estigui.»²⁶

D'aquesta forma, «el destí universal dels béns comporta un esforç comú dirigit a obtenir per a cada persona i per a tots els pobles les condicions necessàries d'un desenvolupament integral, de manera que tots puguin contribuir a la promoció d'un món més humà.»²⁷

²⁴ GS, 69.

²⁵ DSE, 164.

²⁶ Cf. *Document de Puebla*, 1134-1165.

²⁷ DSE, 175

CRIDATS A SER EN COMÚ

«Tots els creients vivien units i tot ho tenien al servei de tots; venien les propietats i els béns per distribuir els diners de la venda segons les necessitats de cadascú. Cada dia eren constants a assistir unànimement al culte del temple. A casa, partien el pa i prenen junts el seu aliment amb joia i senzillesa de cor. Lloaven Déu i eren ben vistos de tot el poble. I cada dia el Senyor afegia a la comunitat els qui acollien la salvació» (Ac 2, 44-47).

Treballem per la justícia, però la caritat transcendeix la justícia: no solament ens demana donar a cadascú el que és «seu», sinó donar també del «nostre» per compartir amb l'altre el que tenim i som. «La “ciutat de l'home” no es promou només amb relacions de drets i deures sinó, abans i més encara, amb relacions de gratuïtat, de misericòrdia i de comunió».²⁸ Tant és així que l'amor —*caritas*— sempre és necessari, fins i tot en la societat més justa».²⁹

Per tot això, davant l'individualisme creixent, davant l'anonimat en què vivim, enfront la indiferència davant la realitat de l'altre, Càritas crida a **ser en comú**,³⁰ perquè res humà ens és aliè, perquè tots som responsables de tots.³¹

Diu Francesc de la comunitat parroquial que és i està cridada a ser comunitat de comunitats, santuari on els assedegats van a beure per seguir caminant (...), àmbit de comunió viva i participació.³² Si la comunitat cristiana és així, Càritas, com a expressió organitzada de la caritat de la comunitat, està cridada també a generar comunitat i a promoure la comunió i la participació.

La comunitat, a Càritas, és l'espai on creiem que podem acompanyar i ser acompanyats, generar presència, anunci, denúncia i un altre estil de vida que possibiliti espais alliberats on el que

pateix trobi consol; on el que té set trobi fonts per sadollar-se; on el que necessita consol trobi acollida i estima. La comunitat, des d'aquí, és capaç de respondre al «Doneu-los menjar vosaltres mateixos»³³ i d'implicar-se a treballar per promoure el desenvolupament integral dels pobres i resoldre les causes estructurals de la pobresa, com ens demana Francesc en el nostre compromís social.³⁴

Des d'aquest espai privilegiat és possible somiar un món diferent, una societat en què el bé comú es converteixi en *promesa*, esperança del Regne que planta les arrels ara i aquí, des d'una realitat dinàmica que brota constant a través de cada projecte, cada iniciativa que la comunitat posa en marxa amb l'anhel profund de millorar la vida de cada persona.

Potenciar la qualitat de vida en tant que tasca humanitzadora significa reorientar els fins que dirigeixen la vida personal i la convivència col·lectiva fins a cotes d'un nivell superior de dignitat personal i desenvolupament social.³⁵

Les persones que formem la societat humana, i en concret les cristianes, hem de procurar assolir el dret al desenvolupament integral de tota la comunitat. La nostra acció ha de comprometre's a aconseguir les plenes condicions per a l'exercici de la dignitat humana, de tots i cadascun dels és-

²⁸ CIV, 6.

²⁹ DCE, 28b.

³⁰ ABRIL, A. (2012): *Presencia profética de Cáritas en el contexto actual*, Madrid, p. 15.

³¹ *Sollicitudo rei sociales*, 26.

³² EG, 28.

³³ Mc 6, 37.

³⁴ Cf. EG, 188-192.

³⁵ FUENTES, F.: «Dignidad de la persona humana y doctrina social de la Iglesia», *Corintios XIII*, n. 71.

ners humans, dels seus drets i de la seva participació.

«Efectivament, quan en els éssers humans floreja la consciència dels seus drets, no pot deixar de sorgir-hi la consciència dels deures respectius: de manera que aquell qui té alguns drets té també el deure de fer valer els seus drets com una exigència i una expressió de la pròpia dignitat; i tots els altres éssers humans tenen el deure de reconèixer i de respectar aquells mateixos drets. I quan les relacions de la convivència s'estableixen en termes de drets i deures, els éssers humans s'obren al món de valors espirituals, comprenen què és la veritat, la justícia, l'amor, la llibertat, i esdevenen conscients de pertànyer a aquell món.»³⁶

Reconèixer el dret al desenvolupament integral i solidari és tan sols un primer pas per realitzar el somni de Déu, que demana un exercici de conversió personal:

«Déu destinà la terra, amb tot el que s'hi conté, per a ús de tots els homes i pobles, talment que els béns creats aflueixin de manera equitativa a tots, essent-ne guia la justícia, companya la caritat.»³⁷

Això ens dirigeix a ampliar la mirada i incidir amb la nostra acció no solament a casa nostra sinó més enllà de les fronteres, fent que el patiment de les persones d'arreu i les injustes relacions internacionals siguin també els nostres.

Volem caminar cap a un *anar sent persones en societat* que treballen per un desenvolupament humà integral fent tot el possible per satisfer les necessi-

tats, el sentit vital de les persones i la participació en la construcció d'una comunitat humana que estableix les relacions des de la solidaritat, la comunió amb els altres i el diàleg fratern que fa possible la pau.

«El dret al desenvolupament és un dret humà inalienable en virtut del qual tot ésser humà i tots els pobles estan facultats per a participar en un desenvolupament econòmic, social, cultural i polític en el qual puguin realitzar-se plenament tots els drets humans i llibertats fonamentals, a contribuir a aquest desenvolupament i a gaudir-ne.»³⁸

Equip de Sensibilització i Incidència
Serveis Generals - Càritas Espanyola
Març 2014

³⁶ *Pacem in terris*, 38-39.

³⁷ GS, 69.

³⁸ Declaració sobre el Dret al Desenvolupament, Resolució 41/128 de 4 de desembre de 1986 adoptada per l'Assemblea General de l'Organització de Nacions Unides, art. 1.1.

CLAUS PER REFLEXIONAR I PENSAR

- «Les persones són un fi en elles mateixes i la dignitat és inseparable del fet mateix de viure (...) Tots som responsables i tenim capacitats per recrear el món». ¿Fins a quin punt et sents responsable i capaç de crear alguna cosa nova? ¿Creus que totes les persones estem cridades a construir un món millor? Com?
- Tots els éssers humans formem una sola *família humana*, com també altres espècies vives formen altres famílies o grups. Per què vivim com a humanitat la «globalització de la indiferència»? ¿Té remei o és alguna cosa que s'ha d'assumir, en el segle XXI, com si fos normal? ¿Afecta les nostres relacions?
- Observa en el teu entorn proper situacions concretes d'«amença» cap a la dignitat de les persones. Què pots, que podeu, fer? ¿És possible salvaguardar la dignitat i els drets d'aquestes persones que coneixes, que veus i que passen pel teu costat, o les que estan en altres països i pateixen la persecució, la fam, la guerra? ¿Creus honestament que s'hi pot fer alguna cosa?
- ¿Et sents *guardià del teu germà*? ¿Ets capaç de sentir compassió, capaç de commoure't i moure't?
- Per a la doctrina social de l'Església, *la justícia, el bé comú i el destí universal dels béns* són tres dels pilars fonamentals que regeixen l'harmonia de les relacions humanes. Què signifiquen per a tu, per al teu grup, cadascun d'aquests pilars? ¿En quina mesura pots fer o afavorir que siguin possibles? Intenta concretar.
- «La multitud dels creients tenia un sol cor i una sola ànima, i cap d'ells no considerava com a propis els béns que posseïa, sinó que tot estava al servei de tots. (...), i era distribuït segons les necessitats de cadascú (Ac 4, 32-35). Què té a veure això avui amb nosaltres, amb tu?
- Gairebé sempre parlem de *drets* quan es tracta d'alguna cosa que ens afecta personalment, i de *deures* quan afecta els altres. El deure de solidaritat, el deure de justícia social i el deure de caritat universal, ¿de qui són competència? Reflexiona i debat amb més persones.
- A Càritas parlem de ser *agents de transformació en tots els àmbits de la vida*. Com podem ser-ho, realment? ¿Tenim experiència visible d'aquesta transformació?
- Quin significat vital —no teòric— té per a tu, per al teu grup, en la vida quotidiana, la paraula *cari-tas*? ¿De quina manera creus que la societat percep el que significa aquesta paraula, el que implica, el que comporta?
- ¿Ets capaç de somiar un món diferent? Els teus somnis, ¿quins són?
- «*La parròquia (...) és comunitat de comunitats, santuari on els assedegats beuran per continuar caminant (...), àmbit de viva comunió i participació*» (Evangeli Gaudium, 28). Assenyala tres propostes a partir de la teva vida personal i tres propostes comunitàries per dur a terme enguany i que suposin un pas nou en la construcció de la comunitat i d'una societat més fraterna i més justa.

Avalua-les a final de curs. Així comprovaràs el camí pel qual caminem realment.

ESTIMA I VIU LA JUSTÍCIA és una crida, una invitació a construir una fraternitat compromesa amb les persones i els seus drets. Fes d'aquest lema un *estil de vida*, i omple d'esperança i vida tot el que estimis, facis o somiïs.

DOCUMENTS DE REFERÈNCIA

CONCILI VATICÀ II (1964): *Constitució pastoral Gaudium et spes*.

BENET XVI (2009): Encíclica *Caritas in veritate*.

FRANCESC I (2014): Exhortació *Evangelii Gaudium*.

— (2014): Missatge per a la *Celebració de la XLVII Jornada Mundial de la Pau*.

JOAN PAU II (2006): Encíclica *Sollicitudo rei socialis*.

PAU VI (1967): Encíclica *Populorum progressio*.

PONTIFICI CONSELL DE JUSTÍCIA I PAU (2005): *Compendi de Doctrina Social de l'Església*.

CÀRITAS ESPANYOLA (2009): *Model d'Acció Social*, Madrid: Càritas Espanyola.

CÀRITAS ESPANYOLA. EQUIP D'ESTUDIS (2013): *VIII Informe de l'Observatori de la Realitat Social*.

ABRIL FERNÁNDEZ, A. (2013): *Presencia profética de Cáritas en el contexto actual*. Madrid: Càritas Espanyola.

ALTABA GARGALLO, V. (2012): *La espiritualidad que nos anima en la acción caritativa y social*. Madrid: Càritas Espanyola.

— (2014): «La dimensión caritativa y social de la evangelización», en *Evangelii gaudium*. Plec de *Vida Nueva*, 2.885.

ECHARREN YSTURIZ, R. (2006): «Caridad y justicia», a *Corintios XIII*, n. 117-118.

FUENTES ALCÁNTARA, F. (1994): «Dignidad de la persona humana y Doctrina Social de la Iglesia», a *Corintios XIII*, n. 71.

SEGOVIA BERNABÉ, J.L. (2008): «El Derecho al desarrollo. Dignidad y justicia», a *Corintios XIII*, n. 126.

ESTIMA i VIU la JUSTÍCIA

Caritas

www.caritas.es